

כליות בשתי קומות

אריאלה איילון | צילום: גיל נחושתן

הכליות מתפקדות כרגיל. באסם עבד

באסם עבד (16), שסובל ממחלה גנטית מטבולית, נזקק לתרומת כבד כבר בגיל שנה. ביולי 2019 שוב מצבו הידרדר, והפעם התגלה כי יש לו גידול סרטני גדול בצד שמאל של הבטן, שלא ניתן לכרות אותו בשל גודלו ומיקומו. במרכז הרפואי שניידר החליטו: אם את הגידול לא ניתן להזיז, נזיז את הכליה – ובניתוח חדשני, ככל הנראה הראשון מסוגו, הושתלה הכליה מתחת לכליה השנייה

"אין גישה לגידול"

הפעם התוצאה כבר הייתה ברורה: באסם חלה בסרטן מקומי בדרגת ממאירות נמוכה, שאינו שולח גרורות. "שמחנו בשבילו על התוצאה, אבל נשארנו עם גידול במקום שהגישה אליו לא אפשרית", מתאר ד"ר גורביץ'.

הוא ערך סיעור מוחות עם צוות רבי-מקצועי שכלל נפרולוגים, אורולוגים, מומחים לכלי דם, אונקולוגים ועוד, ושם הוחלט להפריד את הטיפול: קודם להציל את הכליה, ובהמשך לטפל בסרטן. "לא יכולנו לאפשר לילד מושתל הכבד שיאבד חליה גם כליה", מסביר ד"ר גורביץ', "ולכן החלטנו פשוט להזיז אותה ממיקומה ולהשתיל אותה מתחת לכליה הימנית. את החתך הניתוחי ביצעתי דרך הצל"קת שנותרה מהשתלת הכבד, וזאת כדי למנוע ממנו צלקת נוספת". בסיום ההליך, על מיטת הניתוחים, נערכה הדמיה והצוות נשם לרווחה: כלי הדם של הכליה ותפקודה היו תקינים.

"יש לו עכשיו כליות בשתי קומות, והן מתפקדות כרגיל. משיטוט שעשי"

תי אחרי הניתוח המורכב הזה בספרות הרפואית לא מצאתי עדויות לכאלה ניתוחים. פה ושם הם נעשו במבוגרים, אבל אין אף עדות לניתוח כזה בילדים", אומר ד"ר גורביץ'.

במשך כל השעות הארוכות שארך ההליך ישבו ההורים מרוטי עצבים מחוץ לחדר הניתוח. "השת" געתי מראגה", מתאר האב, "פחדתי על החיים של הילד שלי, אבל קרה לנו נס והצוות המקצועי המחבק, שהכיל ומכיל אותנו בקשיים שלנו, הציל אותנו. עכשיו רק נשאר לכימותרפיה לעשות בשבילו את שאר העבודה". *

ariela-a@yedioth.co.il

היה צורך לחבר לו מיד נפרוסטום – נקז שמוח" דר דרך הבטן לכליה במטרה לנקז את השתן ישירות מהכליה אל שקית חיזונית".

אלא שהגידול סיכן גם את הרגל השמאלית. "הוא התלפף גם על ורידים ועורקים שמספקים דם לגף השמאלי, ולכן נשקפה לו סכנה", מסביר ד"ר גורביץ', "מיקומו הבעייתי של הגידול סיבך את המצב ומנע את כריתתו בשלמות. בשל גודלו ומיקומו היינו עלולים חלילה לפגוע בכלי הדם ולגרור לכריתת הרגל, וכן לגרום נזק לצינורית השתן. לכן החלטנו קודם כל לנסות להקטין את ממדי הגידול, בתקווה שצמצומו יאפשר כריתה ללא פגיעה באיברים חיוניים".

"הגידול, ש'התלבש' על צינורית השתן, גרם להתנפחות הכליה ולהרחבתה, וכן להרחבת מערכת צינוריות השתן שבתוך הכליה", מסביר ד"ר מיכאל גורביץ', "במצב כזה נשקפת לכליה סכנה של אי-ספיקה"

אבל המציאות חייבה חישוב מסלול מחדש. "הנפרוסטום, שהוא גוף זר, זיהם את הנער שוב ושוב. פעם אחר פעם הובלנו אותו לחדר ניתוח להחלפת הנקז, תוך שאנחנו מבינים שהזמן לא משחק לטובתנו". הרופאים הבינו שיש לזהות במהירות את סוג הגידול ולהתחיל להילחם בו. "אבל כמו ששום דבר לא הלך חלק, כך קרה גם עם הביופסיה", אומר ד"ר גורביץ', "הפענוח הרא" שון לא היה חד-משמעי. כך קרה גם עם ביופסיה נוספת. בסוף לא הייתה ברירה, ובביופסיה פתו" חה דגמנו חומר רב מהגידול ושלחנו אותו לפע" נוח במספר מעבדות בבתי חולים שונים".

מתאר האב בקול רועד, "וככה, כשהוא רק בן שנה, הוא נאלץ לעבור ניתוח חירום להשתלת כבד שהגיע מתרומה של איש מת".

הניתוח הצליח. באסם זכה לשנים של שקט בריאותי יחסי וגדל להיות ילד חייכן וחברותי, למרות כל האיסורים שנלווים למחלה שלו. אולם חוסר המזל המשיך לרדוף את המשפחה: בשלב כלשהו גם אחיו האמצעי נאלץ לעבור השתלת כבד. המשפחה חרקה שיניים מול כל הקשיים וניסתה לתפקד עד כמה שמצב הבנים איפשר זאת.

ביולי 2019 חזרו הצרות. "פתאום, בלי סימנים מקדימים, באסם התחיל להקיא ולהיחלש עד שהיה לו קשה לעמוד על הרגליים", מספר האב, "נסענו איתו למיון ובבדיקות זיהו איזה ממצא לא תקין אבל לא בעייתי, ולכן טיפלו בו בנוגדי הקאה ושיחררו אותו הביתה".

הנער התאושש וחזר לעצמו, אבל אחרי חודשיים הגיע התקף נוסף. חודש אחר כך, כששוב חזרו ההקאות, הוריו כבר היו ממש מודאגים. "כשזה קרה בפעם הראשונה, אמרנו לא נורא", מספר האב, "גם מהפעם השנייה ניסי"

נו להתעלם. אבל בפעם השלישית, באוקטובר, כבר לא יכולנו להרגיע את עצמנו ולהגיד שזה שום דבר ומיהרנו עם הילד לשניידר". באסם אושפו ועבר בדיקות מקיפות והרמיות מתקדמות, ובהן התגלה גידול גדול בצד שמאל בבטן ובאגן, שגם עטף את רככי השתן. "הגידול, הכליה ולהרחבתה, וכן להרחבת מערכת צינוריות השתן שבתוך הכליה", מסביר ד"ר מיכאל גורביץ', מנהל היחידה להשתלות וניתוחי כבד במרכז שניידר לרפואת ילדים, "במצב כזה נשקפת לכליה סכנה של אי-ספיקה. לכן, כדי להציל אותה

באסם עבד (16) הוא כנראה הנער הראשון בישראל שהכליות שלו אינן ממוקמות זו ליד זו, אלא זו מעל זו – וזאת בעקבות ניתוח יוצא דופן שעבר, ובו נלקחה אחת מכליותיו ממיקומה המקורי והושי" תלה במיקום אחר.

כבר מלידתו הייתה בריאותו של באסם לקויה. "אשתי ואני קרובי משפחה, תושבי ירכא, הורים לשלושה בנים שנפגעו לצערי בשל העובדה שמדובר בנישואי קרובים וחלו במחלות מטבוליות גנטיות", מספר האב, ג'ונבלאט.

הבן הבכור נולד רווקא בריא. האח שנולד מיד אחריו סבל במהרה מתסמונת גנטית שהתבטאה בבעיות קשות במערכת העיכול. "בהיריון השלי" שי של אשתי זיהו בת", מספר ג'ונבלאט, מורה במקצועו, "קיווינו שהתסמונת תרלג עליה, אבל לצערנו היא לא שרדה ונפטרה".

באסם, שנולד אחריה, היה לדברי אביו תינוק בריא וחיוני. "הצוות במחלקת יולדות, שהכיר מקרוב את הסיפור המשפחתי הלא פשוט שלנו, נשם לרווחה אחרי שבאסם נברק ונמצא תקין", הוא מספר. אבל השמחה הייתה קצרה. כבר ביום השחרור ממחלקת היולדות הבחינה האם שבאסם התינוק מנומנם ולא חיוני. "לא חיכינו, וכשש בבוקר רפקנו על רלתו של רופא המשפחה שלנו, שמיד הפנה אותנו למיון", מתאר האב.

אי-ספיקת כבד

התינוק אושפו בבית החולים רמב"ם ועבר דיאליזה חר-פעמית, כשהוא בן ארבעה ימים בסך הכל. "האירוע הזה לא היה השיא לצערי, אלא רק סימן לדרך הקשה שעוד יש לפנינו. באסם לא התפתח כתינוק רגיל. הפנו אותו לבית החולים שניידר, ושם איתרו אצלו אי-ספיקת כבד מסכנת חיים",